SAÓ – 26/10/2018

Entrevista a Eva Alcón

Entrevistes

TERESA CIGES **@Teresa_Ciges**VICENT BOSCÀ **@vbosca**

La rectora de la Universitat Jaume I ens va rebre al seu despatx. Havia tingut un matí complet i ens rebia ja tard. En iniciar la conversa vam notar immediatament que sabia, que coneixia l'UJI; més encara: estava orgullosa d'haver arribat al rectorat i compromesa amb el seu programa. Ens fa un repàs de la situació actual i demostra també que sap on li agradaria arribar. No oblida en cap moment de la conversa el paper fonamental de la dona i la importància d'arribar a ocupar càrrecs de responsabilitat. Tranquil·la, dolça en gestos, paraules i mirada, però contundent en les idees.

«Fins que no arribes al poder no ets tan conscient de la falta que fa que es visualitze el treball de les dones»
«El millor que li ha pogut passar a aquest territori és tindre l'UJI»
«Hem de ser una finestra oberta al món mitjançant les noves tecnologies»

–De diputada a les Corts Valencianes a rectora. Com ha viscut el canvi?
–Sempre he sigut universitària; de fet, quan estava a les Corts la meua primera activitat va ser la universitat. Mai vaig deixar d'estar-hi vinculada, i la meua tasca a les Corts era el meu compromís social per millorar l'educació.

–El pas endavant per a ser rectora està influït per l'etapa com a vicerectora?
–Sí. Vaig ser-ne nou anys vicerectora i em vaig trobar a gust en la gestió universitària. En aquell moment ja se'm va plantejar que em presentara a rectora, però no era el moment i vaig optar per consolidar el meu grup d'investigació. Es va tornar a posar damunt la taula i finalment vaig decidir que sí: la meua trajectòria acadèmica ja estava consolidada, personalment tenia unes condicions adequades i pensava que podia contribuir a fer UJI.

–És una satisfacció ser la primera rectora de l'UJI?
–Sí. I a mesura que passen els dies estic més convençuda que és més important que les dones ocupem llocs de responsabilitat. Fins que no arribes al poder no ets tan conscient de la falta que fa que es visualitze el treball de les dones.

–Per què?
–En primer lloc, hem de donar un missatge a les noves generacions, i el missatge que donem si només tenim rectors és que tenim més dones a les universitats però elles mai podran arribar a alts càrrecs de responsabilitat. Tan sols per revertir eixe missatge ja val la pena fer el pas endavant. Fins ara tenim les institucions molt masculinitzades i cal revertir-ho. En aquests moments ho estem revertint i les comissions són, com a mínim, equilibrades. Això és una cosa que si no t'ho proposes a vegades és difícil aconseguir-ho, perquè les inèrcies fan que es continue amb la falta de visibilitat de la dona.

–Al País Valencià tenim cinc dones rectores. Som capdavanters en trencar el sostre de vidre?
–Sí, per percentatge sí!

–En el seu programa duia potenciar la conciliació laboral de les dones amb mesures com el teletreball. És possible passar de la teoria a la pràctica?
–Almenys cal intentar-ho amb mesures com aquesta, i també en el dia a dia, amb petites coses que no costen diners. Nosaltres podem emular Europa i organitzar les sessions de treball amb un horari que facilite la conciliació. A Espanya tenim molta tendència als dinars de treball, que perjudiquen molt les dones perquè s'allarguen fins a les sis. Moltes

dones que podrien estar en alts càrrecs de responsabilitat a les cinc han d'estar replegant els xiquets d'escola. I és cert que hui portar els xiquets a l'escola no és una tasca femenina, però podria estar bé que organitzàrem els nostres horaris per tal d'afavorir la conciliació. Si en altres països europeus es fa, per què no ho podem fer nosaltres?

–Potenciarà un Pla d'Igualtat a l'UJI?
–Sí, nosaltres tenim un Pla d'Igualtat, que revisarem i millorarem. A més, intentarem que en el centre de les nostres polítiques la igualtat siga una constant, que vaja en cadascuna de les accions. Davant de qualsevol discriminació, el que cal fer és potenciar allò que està discriminat. Ens passa amb la llengua, amb la presència de les dones…

–Parlem de noves metodologies, d'ensenyament *on line*… L'aposta pel món 2.0 serà clau en aquesta etapa?
–Sense cap dubte. Les noves tecnologies han vingut a transformar la societat i el millor que podem fer és acceptar-ho. La nostra campanya va estar molt bolcada en les noves tecnologies, afavorint que tothom poguera participar en un debat en què la majoria de les accions eren *on line*. Aquestes coses també faciliten la conciliació! I ara he nomenat un comissionat per a l'impuls digital. Hem de ser una finestra oberta al món mitjançant les noves tecnologies.
–Si fem una fotografia a la universitat, quines diria que són les fortaleses i les debilitats?
–Com a fortalesa, crec que som una universitat arrelada al seu territori, que hem sigut capaços d'arribar a la societat en general (la societat ens estima, i nosaltres a ella). El següent pas que hem de fer és combinar eixe treball d'estar arrelats al territori amb ser una universitat oberta al món, que participem en grans convocatòries europees, que els nostres grups d'investigació treballen majoritàriament en xarxes internacionals, que els seus treballs siguen reconeguts arreu del món. També hem d'avançar en l'àmbit de la innovació: és clau que la investigació que generem a l'UJI arribe a les persones i a les organitzacions.

–Hi ha transferència de coneixement des de la universitat al teixit productiu castellonenc?
–N'hi ha, però necessitem avançar més. Volem crear un portal de la innovació i la transferència, de manera que tot el teixit productiu puga conéixer el que l'UJI els pot oferir i que ells ens puguen fer arribar quines són les necessitats del sector productiu. En això ens agradaria molt anar de la mà de la Generalitat, amb l'Agència Valenciana d'Innovació, on l'UJI ha d'estar.

–Per tant, li veu futur a l'UJI.
–Clar que sí. Sóc una enamorada de l'UJI i pense que el millor que li ha pogut passar a aquest territori és tindre-la. Com seria Castelló si no haguérem tingut l'UJI? Què hauria passat amb la gran crisi que hem patit? Crec que l'UJI ha sigut un element dinamitzador,

vertebrador, que ha donat oportunitats a molts joves. La universitat no pot ser tan sols un centre on expedim títols, sinó que també és molt important la formació integral de les persones.

–Algunes vegades no és vista un poc com la universitat a la qual vas si no pots entrar a la de València?
–Crec que no. Ara la gent ens tria precisament per les característiques que tenim, que no les tenen altres per les seues dimensions. Aquesta és pròxima, la relació i la interacció entre professorat i alumnat és de treball conjunt, i això s'agraeix molt. Però hem de reivindicar que som una universitat investigadora que està molt ben posicionada als rànquings.

–Com queda l'UJI amb l'actual sistema de finançament?
–Estem molt malament. És una situació que necessitem revertir amb urgència. Som una universitat que està infrafinançada, i cal revertir-ho per justícia social. Nosaltres donem un servei públic a un territori, i no és possible que un territori tinga menys recursos que altres. Ja hem transmés la petició a la Generalitat, i esperem que es faça realitat.

–I quines altres reivindicacions farà al Consell?
–La més urgent és rebre allò que ens pertoca. L'altra reivindicació és que creen un mapa de titulacions, per poder presentar una oferta acadèmica que siga atractiva i diferenciada.

–Un altre tema que està d'actualitat són els professors associats. S'han de replantejar les seues condicions de treball?
–Necessitem un nou Estatut del Professorat, que ha de fer el govern central. Arribar-hi costarà, però mentrestant es poden fer coses. S'està negociant un conveni col·lectiu amb la Generalitat per a regularitzar la situació econòmica dels associats a temps parcial. S'ha demanat que aparega una figura de professor substitut, que donarà resposta a aquells casos en què la universitat té necessitats docents i necessita contractar professorat, i que aquest tinga unes condicions dignes.

–La baixada de les taxes és una mesura de justícia?
–Sí. Cal treballar perquè cap persona es quede exclosa de la universitat per motius econòmics, i això correspon a la Generalitat. Les universitats aplaudim la mesura d'haver aconseguit baixar les taxes un 15 % en dos anys, però eixa baixada ens l'han de compensar perquè si no és així no serem sostenibles. Ara bé, com a mesura política crec que era necessària.

–Ací formeu un talent i després se'n va a l'estranger. Què fem per retindre el talent jove?
–El més desagradable per a un professor universitari és quan tens eixe magnífic estudiant de doctorat, que veus que acaba la tesi i penses que vas a perdre'l com a

planter, que no s'incorporarà a la universitat; que la universitat perdrà eixe potencial. Nosaltres volem ordenar la carrera investigadora, amb unes beques destinades a retindre i recuperar talent, estiga ací o en qualsevol part del món. No aconseguirem tot el que voldrem, però és un primer pas.

–És catedràtica de Filologia Anglesa. Com podem transmetre a la gent que ser competent en llengües és bo?
–És una prioritat que ha de posar la gent en la seua vida; han de pensar que les llengües són un plus en la seua formació. Per a mi, aprendre llengües vol dir, en primer lloc, estimar la llengua pròpia. Aquell que no s'estime el que li és propi difícilment estimarà i tindrà motivació per aprendre allò que no li és propi. En segon lloc, conscienciar-nos a través dels diferents nivells educatius que el grau en coneixement de llengües ha d'incrementar-se, especialment l'anglés. El que nosaltres haurem de fer com a universitat és incentivar l'ús de les llengües.

–Ningú qüestiona la importància de l'anglés, però sí la del valencià. Què diria als pares que no volen que els fills estudien valencià?
–Aprendre la nostra llengua facilitarà als nostres fills a trobar feina en els territoris que parlem la mateixa llengua; incrementa les possibilitats d'ocupabilitat dels seus fills. A més, els estudis que s'han fet sobre adquisició de llengües constaten que aquells estudiants que tenen un bilingüisme equilibrat tenen més facilitats per a aprendre l'anglés com a llengua estrangera. Aleshores, jo els diria: per què impedir una cosa que els facilitarà el coneixement?

–Si el Pla de Multilingüisme de la universitat estableix que el C1 de valencià siga un requisit, quan serà realitat?
–A nosaltres, ens agrada parlar més d'oportunitats en llengües. Crec que el discurs que més ens pot ajudar és que la universitat ha de ser un lloc d'oportunitats per fomentar l'ús de les llengües. Què podem fer? Òbviament, que els representants siguem capaços d'utilitzar les llengües en qualsevol situació, a més de facilitar que els estudiants puguen aconseguir eixes acreditacions i intentar que siguen menys costoses econòmicament.

–I el professorat?
–Cal explicar al professorat la importància que té que ells facen servir la llengua, perquè el fet de tindre un certificat no és garantia de l'ús de la llengua. A mi, com a rectora, m'importa més que la gent use la llengua que no que tinguen un certificat, perquè en els últims anys ens trobem que la gent té el certificat perquè dóna punts però després no fa servir la llengua. Hem de contemplar el compromís dels professors a fer-la servir, perquè al cap i a la fi és una qüestió de voluntat. I una cosa està clara: els equips de govern han de dirigir-se a la comunitat educativa en valencià; és molt important que les persones que representem les institucions ens ho creguem, perquè si no estem perduts.

–Quan acabe el seu mandat, quina empremta li agradaria haver deixat?

–M’agradaria que quan algú cride a la porta es trobe amb una universitat facilitadora, que es creu el seu projecte i dóna suport als projectes dels altres, que les persones puguen treballar des de la confiança per fer més UJI. Hem de ser una universitat dinàmica, viva, que sume als projectes i done oportunitats, sobretot, a la gent jove.